

**UCHWAŁA NR XX/167/25
RADY MIEJSKIEJ KOŚCIANA**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z 2022 r. poz. 2600) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady

Tamara Turek

Załącznik do uchwały nr XX/167/25
Rady Miejskiej Kościana
z dnia 27 listopada 2025 r.

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2026-2029**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan	6
2.1 Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież – wyniki badań realizowanych w ramach europejskiego programu badań w szkołach - ESPAD 2019	9
2.2. Dane pozyskane od miejskich instytucji realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych	9
2.2.1. Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu	10
2.2.2. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Miejskiej Kościan	11
2.2.3. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci	12
2.2.4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	13
2.2.5. Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy domowej	13
2.2.6. Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy Gminy Miejskiej Kościan (dane dotyczą leczenia stacjonarnego)	14
2.2.7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie	14
2.2.8. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej i grupy diagnostyczno-pomocowe	14
2.2.9. Komenda Powiatowa Policji w Kościanie	15
2.2.10. Straż Miejska	15
3. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy danych statystycznych - podsumowanie	15
4. Cele główne i szczegółowe wynikające z analizy badanych problemów	16
5. Wskaźniki realizacji zadań wynikających z Narodowego Programu Zdrowia (NPZ)	18
6. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień	19
7. Koordynowanie zadań Programu	20
8. Ewaluacja realizacji zadań Programu	20
9. Finansowanie zadań Programu	20
10. Zadania przyjęte do realizacji	21
11. Materiały źródłowe	26

1. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, zwany dalej Gminnym Programem jest dokumentem określającym działania, które będą realizowane w ramach własnych przedsięwzięć, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz uzależnień behawioralnych. Skierowane są do całej społeczności miasta Kościana.

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa z 11 września 2015 r. ustawy o zdrowiu publicznym oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Przywołane ustawy i rozporządzenie określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i wskazują zadania, a także podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje zadania i źródła finansowania tych zadań, podkreślając, iż środki te nie mogą być wydane na inne cele¹⁾.

Zadania określone w przygotowanym Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025²⁾. Dokument ten wskazuje zadania związane z ograniczaniem stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz zadania dotyczące ograniczania zachowań związanych z uzależnieniami behawioralnymi, określone w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom”.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymienia **ograniczanie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym.**

Ograniczanie dostępności alkoholu to działania mające na celu zmniejszenie łatwości dostępu do napojów alkoholowych, a tym samym ograniczenie jego szkodliwego spożycia. Obejmuje to wprowadzanie i egzekwowanie przepisów prawnych, jak zakazy sprzedaży nieletnim, wyznaczanie limitów punktów sprzedaży czy organizowanie publicznych kampanii informacyjnych.

¹⁾ Art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

²⁾ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

„Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia placówki handlującej alkoholem, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”³⁾.

Zadania samorządu gminnego w zakresie zmniejszenia dostępności alkoholu mają również swoje prawne umocowanie w Narodowym Programie Zdrowia

We wszystkich krajach europejskich alkohol jest traktowany jako towar szczególny, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel alkoholem jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży.

Gminny Program jest elementem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych⁴⁾. Jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych. Jest też oparty na analizie problemów wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem. Uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje.

Aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu są w szczególności:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 5) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- 6) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 7) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 8) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 10) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

³⁾ Art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

⁴⁾ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025.

- 11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 12) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 13) Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców;
- 14) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 15) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Miejskiej Kościan

Zbieranie informacji na temat skali i rodzaju problemów związanych z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniami behawioralnymi czy przemocą domową wynika z konieczności podejmowania działań w oparciu o analizę sytuacji i diagnozę potrzeb. Diagnoza wskazuje nie tylko na rodzaje problemów, ale pozwala także określić zasoby i sprawdzić zapotrzebowanie na różnego typu działania, natomiast prowadzona systematycznie pozwala na monitorowanie problemów i staje się punktem wyjścia do ewaluacji⁵⁾.

Diagnoza wykonana przez Instytut Szkoleniowo-Badawczy w Rzeszowie w roku 2024⁶⁾.

Dane dotyczące diagnozy znajdują się na stronie www.koscian.pl w zakładce Strona główna/Nasze miasto/Ważne adresy/*Informator Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie*.

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie miasta Kościana przeprowadzono badania ankietowe. Badaniami objęto trzy wybrane grupy mieszkańców: uczniów szkół podstawowych, dorosłych mieszkańców gminy, właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Łącznie w badaniach uczestniczyły 232 osoby.

Picie napojów alkoholowych

Z badań przeprowadzonych w 2024 roku wynika, że **picie napojów alkoholowych staje się zachowaniem powszechnym wśród młodzieży**, wzrosły wskaźniki picia alkoholu przez dziewczęta, nieznacznie tylko różniąc się od poziomu picia przez chłopców. **Aż 82% młodzieży uważa, że piwo nie jest alkoholem.** Reklamy piwa pojawiające się w czasie największej oglądalności przedstawiają ludzi szczęśliwych, zrelaksowanych, otoczonych przyjaciółmi. Młodzież identyfikując się z bohaterami reklam, chce spędzać czas podobnie.

⁵⁾ Rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz ograniczanie dostępności alkoholu w gminach i miastach, Łukowska K., Warszawa 2019.

⁶⁾ Diagnoza lokalnych problemów i zagrożeń społecznych mieszkańców miasta Kościana, Instytut Progres, Rzeszów ul. Zygmuntowska 9A.

Browary dążą, by ich wizerunek odbierany był pozytywnie, wbrew zakazowi ustawodawcy sponsorują sport, akcje charytatywne, organizują pikniki i biesiady, po to, żeby przyciągnąć młodego człowieka, chcąc pozyskać nowego, potencjalnego konsumenta.

Zażywanie narkotyków

1. Uczniowie kościańskich szkół, biorący udział w badaniu, zapytani zostali o opinię na temat powodów sięgania przez młodzież po narkotyki czy też dopalacze:

a) 70,1% (w porównaniu do 2020 r. – 67,0%) badanej młodzieży uważało, że ich rówieśnicy sięgają po narkotyki i dopalacze, aby dopasować się do kolegów,

b) 48,5% (2020 r. – 55,0%) twierdziło, że młodzież zażywa narkotyki i dopalacze, aby zapomnieć o kłopotach w domu lub szkole,

c) 42,3% (2020 r. – 36,0%) wskazało na dobrą zabawę,

d) 37,1% (2020 r. – 24,0%) uważało, że po narkotyki i dopalacze młodzież sięga, żeby poczuć się dorosłym,

e) 16,5% (2020 r. – 5,0%) uważało, że narkotyki i dopalacze pomagają w pokonaniu nieśmiałości,

f) 15,5% (2020 r. – 12,0%) uznało, że ich rówieśnicy biorą z braku zajęć w wolnym czasie.

2. Na pytanie: „Czy sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy jest bezpieczne”, twierdząco odpowiedzieli:

a) 76,3% (2020 r. – 69,0%) uważało, że sporadyczne zażywanie narkotyków i dopalaczy nie jest bezpieczne,

b) 17,5% (2020 r. – 15,0%) trudno powiedzieć.

Problematyka przemocy w opinii dzieci i młodzieży

Uczniowie zostali zapytani, czy doświadczyli przemocy, odpowiedzieli:

a) 43,3% (2020 r. – 56,0%) nigdy nie doświadczyli przemocy,

b) 35,1% (2020 r. – 19%) badanej młodzieży doznało przemocy w szkole,

c) 27,8% (2020 r. – 17,0%) doznało przemocy w świecie wirtualnym (gry komputerowe, filmy, internet),

d) 7,2% (2020 r. – 6,0%) przemocy doświadczyło w domu,

e) 5,2% (2020 r. – 2,0%) w innych miejscach.

Młodzież biorąca udział w badaniu miała możliwość wskazania wszystkich tych miejsc, gdzie zetknęła się osobiście ze zjawiskiem przemocy. **W okresie ostatnich czterech lat nastąpił zdecydowany wzrost liczby uczniów, którzy doznali przemocy w szkole (wzrost o 16,1%) oraz w świecie**

wirtualnym (o 10,7%). W roku 2020 pytanie zadane uczniom było pytaniem zamkniętym. Każdy z ankietowanych mógł udzielić tylko jednej odpowiedzi.

Młodzież a uzależnienia behawioralne z badań przeprowadzonych w 2024 roku:

- a) 50,5% badanych uczniów wskazało, że w czasie wolnym wychodzą z przyjaciółmi wieczorem,
- b) 45,4% uprawia w czasie wolnym sport,
- c) 42,3% używa internetu dla przyjemności,
- d) 38,1% gra w gry komputerowe/na konsoli,
- e) 30,9% czyta w czasie wolnym książki,
- f) 18,6% chodzi ze znajomymi do centrum handlowego,
- g) 4,1% gra na automatach do gier.

Na pytanie „Ile czasu badani spędzili w mediach społecznościowych w czasie ostatnich 7 dni” odpowiedzi kształtowały się następująco:

- a) **22,7% w dni weekendowe 6 godzin i więcej,**
- b) 27,8% badanych 4 – 5 godzin,
- c) 23,7% badanych 2 – 3 godzin.

Najważniejsze problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców miasta Kościana:

- a) **73,8% (w 2020 r. – 51,0%) picie alkoholu przez młodzież,**
- b) 72,9% (2020 r. – 49,0%) przemoc domowa,
- c) 70,1% (2020 r. – 59,0%) przemoc i agresja na ulicy,
- d) 69,2% (2020 r. – 50,0%) narkomania i dopalacze,
- e) 65,4% (2020 r. – 50,0%) alkoholizm.

Kolejne pytanie dotyczyło kontroli dostępności alkoholu i wyrobów tytoniowych. Na pytanie o to, czy dostęp do tych produktów powinien być ograniczony i kontrolowany 52,5% – (2020 r. - 70,0%) respondentów odpowiedziało twierdząco oraz 47,5% - (2020 r. - 30,0%) badanych uważa, że nie powinno się ograniczać dostępu do wyrobów tytoniowych i alkoholu.

Istotne jest również spożywanie alkoholu w obrębie punktów sprzedaży:

- a) 27,3% – (2020 r. - 44,0%) badanych uważa, że nigdy taka sytuacja nie miała miejsca,
- b) 9,1% - (2020 r. - 17%) - najwyżej raz w tygodniu,

c) 31,8% – (2020 r. - 26,0%) przyznaje, że zdarza się taka sytuacja raz, dwa razy w miesiącu,

d) 31,8% – (2020 r. - 13,0%) twierdzi, że zdarza się to prawie codziennie.

2.1. Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież – wyniki badań realizowanych w ramach europejskiego programu badań w szkołach - ESPAD 2019⁷⁾

Alkohol

Poziom spożycia zmniejszył się, zarówno ogólnego spożycia jak i ciągów picia. Spadek ten jest jednak bardziej widoczny wśród chłopców, podczas gdy wśród dziewcząt tendencja ta jest bardziej stabilna. Pomimo tych zmian alkohol pozostaje powszechnie dostępny, a wczesne inicjacje oraz incydentalne picie nadmierne, nadal stanowią poważne problemy w niektórych regionach.

Narkotyki

Konopie indyjskie są nadal najczęściej używanym nielegalnym środkiem odurzającym. Podczas gdy chłopcy generalnie zgłaszają wyższe rozpowszechnienie używania, różnice ze względu na płeć zmniejszają się, z kilkoma wyjątkami, **w których dziewczęta już przewyższają chłopców.** Wczesne rozpoczęcie oraz używanie wysokiego ryzyka nadal budzą obawy, chociaż ogólne bieżące używanie (zdefiniowane jako używanie w ciągu ostatnich 30 dni) spadło do 5%, **co odzwierciedla długoterminową tendencję spadkową.** Postrzegana dostępność jest bardzo zróżnicowana, ale konopie indyjskie pozostają najłatwiej dostępną nielegalną substancją wśród uczniów.

Zagrożenia behawioralne

Problemowe gry zyskały na popularności wśród uczniów objętych ESPAD, zwłaszcza wśród dziewcząt i nie jest to już aktywność głównie męska, co odzwierciedla szersze zmiany w zachowaniach cyfrowych. **Pomimo zwiększonego uczestnictwa, poziom postrzeganego problemowego grania pozostaje na stabilnym poziomie.** Z drugiej strony wzrosły obawy dotyczące problemowego korzystania z mediów społecznościowych, szczególnie wśród chłopców, podczas gdy wskaźniki wśród dziewcząt pozostają wysokie.

Hazard utrzymuje się na stabilnym poziomie, ale udział w grach online gwałtownie wzrósł, a szkodliwe zachowania hazardowe niemal się podwoiły, przy czym wzrost ten był bardziej wyraźny wśród dziewcząt.

2.2. Dane pozyskane od miejskich instytucji realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień od

⁷⁾ Sierosławski J., Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież w szkołach, ESPAD 2019.

substancji psychoaktywnych, przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych.

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki wyznaczające dostępność alkoholu: liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata, tj. 2022-2024 i przedstawiono w poniższych tabelach.

2.2.1. Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu

W Gminie Miejskiej Kościan obowiązuje uchwała nr XXXVII/447/22 z dnia 25 sierpnia 2022 r. przyjęta przez Radę Miejską Kościana w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Kościana, zgodnie z którą liczba zezwoleń wynosi:

a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – ogółem 100 zezwoleń (w tym 30 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży i 70 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży),

b) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - ogółem 90 zezwoleń (w tym 20 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży i 70 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży),

c) powyżej 18% zawartości alkoholu – ogółem 85 zezwoleń (w tym 20 zezwoleń do spożycia w miejscu sprzedaży i 65 zezwoleń do spożycia poza miejscem sprzedaży).

Tab.1. Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom w Gminie Miejskiej Kościan na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia *poza miejscem sprzedaży (sklepy)*

	2022	2023	2024
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% alkoholu oraz na piwo	9	4	3
powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	9	3	3
powyżej 18% alkoholu	10	4	3
ogółem	28	11	9

Tab. 2. Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom w Gminie Miejskiej Kościan, na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia *w miejscu sprzedaży (gastronomia)*

	2022	2023	2024
--	-------------	-------------	-------------

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% alkoholu oraz na piwo	5	5	4
powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	2	3	4
powyżej 18% alkoholu	4	3	2
ogółem	11	11	10

Tab. 3. Liczba zezwoleń wolnych, niewykorzystanych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba uchwalonych zezwoleń ogółem	275	275	275
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	230	217	216
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”	45	58	59

Wysokie liczby zezwoleń niewykorzystanych, stanowią one ok. 21,5% uchwalonych. Jest to wskaźnik świadczący o dużej dostępności alkoholu w mieście Kościanie. Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”, poza obiegiem prawnym, wzrosła w 2024 roku, w porównaniu z rokiem 2022 o 14. **Wzrost jest sugestią obniżenia liczby uchwalonych zezwoleń.**

Tab. 4. Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem

	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców Miasta Kościana	22.141	22.100	21.808
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	84	83	81
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	263	266	269

Bardzo mała liczba osób przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych sugeruje dużą dostępność alkoholu. Z dyrektyw Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać od 1000-1500 osób. Badania i praktyka wyraźnie wskazują, że skrupulatna kontrola dostępności alkoholu może zmniejszać ilość problemów alkoholowych i poprawiać jakość życia mieszkańców danego obszaru. Spożycie alkoholu i nasilenie problemów społecznych rosną, gdy zwiększa się gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłużają się godziny ich sprzedawania⁸⁾.

Uchwałą Nr XXXV/364/18 Rady Miejskiej Kościana z dnia 23 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia na terenie miasta Kościana zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (Dz. U. Woj. Wielk. z 2025 r. poz. 6956) ustalono, że nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od obiektów chronionych: przedszkoli, szkół i kościołów z wyłączeniem Rynku. Odległość mierzona jest najkrótszą drogą dojścia, ciągiem dróg – od wejścia do punktu sprzedaży do granicy obiektów chronionych.

2.2.2. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Miejskiej Kościan

⁸⁾ Problemy związane z dostępnością alkoholu - środowiskowe metody zapobiegania, Świat Problemów 2001,4.

Tab. 5. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców

	2022	2023	2024
Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach handlujących i gastronomii w mieście Kościanie	33.569.741 zł	33.860.574 zł	34.015.246 zł
Liczba mieszkańców Miasta	22.141	22.100	21.808
Kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec	1.516 zł	1.532 zł	1.560 zł

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach handlu detalicznego i gastronomicznego z napojami alkoholowymi, potwierdzona pisemnym oświadczeniem przedsiębiorców, składanym do 31 stycznia każdego roku wyniosła w 2022 **33.569.741 zł**, w 2023 **kwota 33.860.574 zł**, a w 2024 roku **34.015.246 zł**.

Należy wspomnieć, że wskaźnik kwoty, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec miasta Kościana jest wysoka i **potwierdza dużą dostępność alkoholu**.

2.2.3. Placówki wsparcia dziennego dla dzieci

Tab. 6. Liczba uczestników świetlicy socjoterapeutycznej w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy socjoterapeutycznej	57	59	59

Świetlica Socjoterapeutyczna została utworzona w lutym 2002 r. jako placówka wsparcia dziennego. Od lipca 2007 r. pozostaje komórką organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, funkcjonującą w ramach Działu Aktywności Lokalnej i finansowana jest w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań Gminnego Programu.

Adresatem oferty tej placówki są dzieci i młodzież z terenu Kościana w wieku od 6 do 16 lat, głównie z rodzin zagrożonych problemem alkoholizmu i przemocy. Pozostałymi kryteriami przyjmowania podopiecznych do świetlicy są m.in.: dysfunkcje i zaburzenia w rodzinnym i szkolnym obszarze funkcjonowania dziecka, trudności w radzeniu sobie z emocjami, zaburzone relacje rodzinne i społeczne, trudna sytuacja emocjonalna rodziny (np. rozwód), funkcjonowanie w rodzinie niepełnej będącej w trudnej sytuacji finansowej lub lokalowej.

Głównym celem działalności jest udzielenie profesjonalnej pomocy i wsparcia dziecku na różnych poziomach jego aktywności – społecznym, emocjonalnym, poznawczym. Proces ten odbywa się poprzez uczenie dziecka nowych zachowań społecznie akceptowanych. Świetlica posiada 50 miejsc. Uczestnictwo w placówce jest nieodpłatne. Placówka współpracuje z innymi instytucjami i osobami świadczącymi pomoc dziecku i jego rodzinie, takimi jak: Ośrodek

Pomocy Społecznej, szkoła, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji.

2.2.4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA)

Tab. 7. Zadania obowiązkowe MKRPA

Zadania Komisji	2022	2023	2024
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych wniosków	27	26	56
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	11	16	28
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	0	1	0
- liczba wniosków skierowanych do sądu	1	0	4
2. Przeprowadzenie działań kontrolnych w stosunku do przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaplanowanych kontroli	10	10	10
- liczba przeprowadzonych kontroli	9	9	10
3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	16	10	8
4. Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	95	108	106

Z analizy przedstawionych w tabeli danych wynika, że **o 100% wzrosła liczba skierowanych do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych liczb wniosków w sprawie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego** (56 wniosków w 2024 roku, 27 w roku 2022 tj. wzrost o 107,40%). Skierowano 56 pism do osób, u których było duże prawdopodobieństwo spełnienia wymogów art. 24 i art. 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Większość osób po dwukrotnym zaproszeniu na komisję nie zgłosiła się. W związku z powyższym dalsze działania nie zostały zrealizowane.

Zwraca uwagę również wzrost w roku 2024, w stosunku do 2022, udziału członków MKRPA w grupach diagnostyczno-pomocowych. Wykazana w diagnozie aktywność członków komisji w tym obszarze może potwierdzać wzrost liczby przypadków przemocy domowej, w której osoby wyrządzające przemoc, były pod wpływem alkoholu podczas interwencji. Warto zaznaczyć, że członkowie komisji znajdują się w składzie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, dlatego że **alkohol jest czynnikiem występowania ryzyka przemocy w rodzinie**. Członkowie MKRPA są również, w przypadku podejrzenia przemocy domowej, zobowiązani do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty”.

2.2.5. Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy domowej

Tab. 8. Liczba osób, w różnych kategoriach, korzystających z porad w punkcie konsultacyjnym

Kategorie udzielonych porad	2022	2023	2024
-----------------------------	------	------	------

Liczba porad udzielonych:	19	16	16
- osobom z problemem alkoholowym			
- dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	0	10	0
- osobom doznającym przemocy domowej	19	21	21
- osobom stosującym przemoc domową	1	6	3

2.2.6. Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy Gminy Miejskiej Kościan (dane dotyczą leczenia stacjonarnego)

Tab. 9. Liczba osób z miasta Kościana, objętych terapią w oddziałach stacjonarnych i oddziałach dziennych Wielkopolskiego Centrum Neuropsychiatrycznego w Kościanie

	2022	2023	2024
Liczba osób z miasta Kościana objętych terapią, ogółem:	84	66	67
- w tej liczbie osób z problemem alkoholowym:	73	54	61
w tym po raz pierwszy objętych terapią:	(13)	(8)	(10)
- w tej liczbie osób z uzależnieniem krzyżowym:	11	12	6

2.2.7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie (OPS) prowadzi stały monitoring środowiskowy, na podstawie którego identyfikowane są osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych związanych z ubóstwem, bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością, problemem uzależnień i innymi dysfunkcjami społecznymi. Diagnozowanie problemów społecznych oraz analiza struktury świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie pozwoliły: rozpoznać obszary zagrożone kryzysem społecznym, wskazać przyczyny, dla których określone środowiska zwracają się o pomoc socjalną, określić zapotrzebowanie na świadczenia socjalne.

OPS udziela pomocy materialnej i niematerialnej osobom oraz rodzinom z problemem alkoholowym, w tym: pomocy w rozpoznawaniu problemu uzależnienia od alkoholu, prowadzi działania motywujące do podjęcia leczenia, realizuje pomoc dla rodzin osób z problemem alkoholowym, prowadzi działania profilaktyczne.

Tab. 10. Liczba rodzin z problemami, objęta wsparciem OPS w Kościanie

	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych pomocą ogółem	68	78	98
- w tym z problemem alkoholowym	39	39	49

Zwraca uwagę wzrost liczby osób z problemem alkoholowym objętych wsparciem przez OPS w Kościanie.

2.2.8. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy domowej i grupy diagnostyczno-pomocowe

Tab. 11. Liczba Niebieskich Kart sporządzonych przez pracowników socjalnych

	2022	2023	2024

Liczba nowych Niebieskich Kart ogółem:	72	78	105
Liczba Niebieskich Kart z problemem alkoholowym	39	39	49

2.2.9. Komenda Powiatowa Policji w Kościanie

Tab. 12. Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami dane pochodzą z Krajowego Systemu Informacji Policji

	2022	2023	2024
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie Kościana	45	32	48

Z przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Kościanie danych wynika, że liczba zatrzymanych, kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu **wzrosła w 2024 o 16 (50%)** potwierdzając wykazany w powyższych analizach wzrost spożycia alkoholu.

Tab. 13. Liczba osób zatrzymanych na terenie Kościana do wytrzeźwienia

	2022	2023	2024
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia ogółem	60	58	62
- w tym nieletnich	0	0	0

2.2.10. Straż Miejska

Tab. 14. Liczba wykroczeń - dane pochodzą z „Rocznego sprawozdania z działalności Straży Miejskiej Kościana” w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	20	28	19

3. Lista aktualnych problemów wynikających z analizy powyższych danych statystycznych - podsumowanie:

a) 82% młodzieży uważa, że piwo nie jest alkoholem, picie alkoholu staje się zachowaniem powszechnym wśród młodzieży, zakup alkoholu nie jest problemem,

b) 73,8% – (w porównaniu do 2020 r. - 51,0%) badanych osób dorosłych stwierdziło, że picie alkoholu przez młodzież jest najważniejszym problemem społecznym w Kościanie,

c) 35,1% – (2020 r. - 19%) badanej młodzieży doznało przemocy w szkole,

d) 27,8% - doznało przemocy w świecie wirtualnym (gry komputerowe, filmy, internet),

e) 7,2% - badanych oświadczyło przemocy w domu,

f) 70,1% – badanej młodzieży uważało, że ich rówieśnicy sięgają po narkotyki i dopalacze, aby dopasować się do kolegów,

g) udział w grach online gwałtownie wzrósł, a szkodliwe zachowania hazardowe niemal się podwoiły, przy czym wzrost ten był bardziej wyraźny wśród dziewcząt,

- h) 22,7% uczniów w dni weekendowe spędza w mediach 6 godzin i więcej,
 i) dorośli uważają, że alkohol pozostaje nadal powszechnie dostępny dla osób niepełnoletnich, a wczesne inicjacje stanowią poważne problemy.

4. Cele główne i szczegółowe wynikające z analizy badanych problemów

Cele⁹⁾, to przyszłe stany, które zamierzamy osiągnąć dzięki konkretnym działaniom. Winny się odnosić do kluczowych, zidentyfikowanych problemów i być definiowane w kategoriach otrzymywanych korzyści.

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
82% młodzieży uważa, że piwo nie jest alkoholem	<u>Cel główny:</u> zmiana przekonań młodzieży na temat piwa <u>Cele szczegółowe:</u> zapewnienie udziału w programach rekomendowanych w zakresie profilaktyki uniwersalnej lub innych długofalowych działań
Zakup alkoholu przez młodzież nie jest problemem	<u>Cel główny:</u> ograniczenie możliwości zakupu alkoholu przez nieletnich <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie osobom handlującym alkoholem udziału w szkoleniach - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach - zwiększenie częstości kontroli placówek handlujących alkoholem
Dorośli uważają, że alkohol pozostaje nadal powszechnie dostępny dla osób niepełnoletnich, a wczesne inicjacje stanowią poważne problemy.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej uczniów <u>Cel szczegółowy:</u> zapewnienie udziału w uniwersalnych programach profilaktycznych
Jeśli wystąpią przypadki upijania się młodzieży	<u>Cel główny:</u> ograniczenie incydentów upijania się przez uczniów <u>Cele szczegółowe:</u> zapewnienie udziału w programach w zakresie profilaktyki selektywnej
19% badanej młodzieży doznało przemocy w szkole	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby młodzieży doświadczającej przemocy w szkole <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie młodzieży, rodzicom i nauczycielom uczestnictwa w warsztatach - zapewnienie młodzieży i rodzicom możliwości korzystania z pomocy specjalistów - zorganizowanie debaty nt. przemocy
7,2% badanej młodzieży doświadczyło przemocy w domu	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby młodzieży doświadczającej przemocy w domu

⁹⁾ Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja Naukowa Michał Trocki. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa 2012.

	<p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie młodzieży uczestnictwa w warsztatach na temat przemocy domowej - zapewnienie rodzicom i nauczycielom uczestnictwa w warsztatach - zorganizowanie debaty na temat przemocy
70,1% – badanej młodzieży uważało, że ich rówieśnicy sięgają po narkotyki i dopalacze, aby dopasować się do kolegów	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby młodzieży sięgającej po narkotyki</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału uczniów w programach profilaktycznych, - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach na temat uzależnień - zapewnienie nauczycielom udział w warsztatach/szkoleniach
Badani dorośli uznali, że udział w grach online gwałtownie wzrósł, a szkodliwe zachowania hazardowe niemal się podwoiły, przy czym wzrost ten był bardziej wyraźny wśród dziewcząt	<p><u>Cel główny:</u> - ograniczenie liczby młodzieży zaangażowanej w nadmiarowe korzystanie z gier online</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach nt. uzależnień behawioralnych
22,7% uczniów w weekend spędza w mediach 6 godzin i więcej	<p><u>Cel główny:</u> - ograniczenie liczby młodzieży zaangażowanej w nadmiarowe korzystanie z komputera</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału uczniów w programach profilaktycznych, - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach
Wzrost wniosków dotyczących założenia Niebieskiej Karty w których sprawca przemocy był pod wpływem napojów alkoholowych	<p><u>Cel główny:</u> ograniczenie picia alkoholu</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych, - uświadomienie o szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych

Analiza SWOT

Cele zostały opisane zgodnie z zasadą SMART, czyli konkretnie i prosto, mierzalnie, w sposób dający ocenić je realistycznie i w powiązaniu z czasem.

Mocne strony	Szanse
Srodki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Możliwości realizowania programów rozwiązywania problemów uzależnień.
Duża liczba wartościowych ofert szkoleniowych dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych.
Dobre warunki lokalowe potrzebne do realizacji zaplanowanych działań.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem.
Działanie świetlicy socjoterapeutycznej.	Dotarcie do szerokiej grupy mieszkańców z ofertą działań profilaktycznych.
Wzmocnienie działań profilaktycznych	

prowadzonych we współpracy ze stowarzyszeniami.	
Wspomaganie szkół w realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych.	
Działanie miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Bogata oferta pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.	
Działania OPS w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki.	
Działania Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	
Słabe strony	Zagrożenia
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki używania alkoholu i szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.
Spoleczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu.	Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.
Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorders) oraz DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików).	Postrzeganie używek jako sposobu na uzyskanie akceptacji wśród rówieśników.
Jeśli wystąpią problemy sprzedaży alkoholu osobom małoletnim.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnienia.
Niska skuteczność terapii w zakresie uzależnienia od alkoholu.	Duża dostępność napojów alkoholowych w handlu i gastronomii.
	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.

5. Wskaźniki realizacji zadań wynikających z Narodowego Programu Zdrowia (NPZ)

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów **w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu** znalazła się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom - uzależnienie od alkoholu.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Kościanie
Obniżenie liczby uchwalonych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. <u>W uzasadnieniu:</u> - liczba zezwoleń wolnych, poza obiegiem prawnym nadal bardzo duża, - bardzo wysoka, wzrastająca kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Kościana to 1.560 zł.
Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy,

w tym na stacjach paliw).

6. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień

W realizacji zadań Gminnego Programu uczestniczyć będą następujące podmioty:

1) **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie**, ul. Wały Żegockiego 2;

2) **Ośrodek Pomocy Społecznej**, ul. Szczepanowskiego 1:

a) Zespół Doradztwa Rodzinnego,

b) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,

c) Świetlica Socjoterapeutyczna, ul. Bernardyńska 2,

d) Klub Integracji Społecznej, ul. Bernardyńska 2;

3) **Komenda Powiatowa Policji w Kościanie**, ul. Surzyńskiego 31;

4) **Straż Miejska w Kościanie**, ul. Dworcowa 1;

5) **Samorządowe Przedszkola:**

a) Samorządowe Przedszkole nr 1, Os. Piastowskie 73,

b) Samorządowe Przedszkole nr 2, ul. Ludmiły Klaus 1,

c) Samorządowe Przedszkole nr 3, ul. Moniuszki 4,

d) Samorządowe Przedszkole nr 4, ul. Wyzwolenia 2;

6) **Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu Gminy Miejskiej Kościan:**

a) Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Mickiewicza 12,

b) Szkoła Podstawowa nr 2, os. Piastowskie 47,

c) Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Wyzwolenia 24,

d) Szkoła Podstawowa nr 4, ul. abpa A. Baraniaka 1,

e) I Liceum Ogólnokształcące, Al. Kościuszki 3,

f) Zespół Szkół Ponadpodstawowych, ul. Wielichowska 43A,

g) Zespół Szkół Specjalnych, ul. Marii Konopnickiej 1;

7) **Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne w Kościanie**, Pl. Paderewskiego 1a:

a) Oddział Leczenia Uzależnień I, ul. Śmigielska 53,

b) Oddział Leczenia Uzależnień II, Pl. Paderewskiego 1a,

c) Dzienny Oddział Terapii Uzależnień od Alkoholu,

d) Poradnia Terapii Uzależnień, ul. Bernardyńska 4;

8) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**, ul. Gostyńska 38:

a) Zespół Wsparcia Rodziny,

b) Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Szpitalna 7a;

9) **Klub Abstynentów Dromader**, ul. ks. S. Wyszyńskiego 12:

a) Punkt Konsultacyjny.

7. Koordynowanie zadań Programu:

1) Wydział Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej Urzędu Miejskiego Kościana;

2) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

3) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie (jest koordynatorem zadań wynikających z ustaw: z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

8. Ewaluacja realizacji zadań Programu

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji wskazanych w Gminnym Programie celów, podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku Gminnego Programu i wskazania efektów jego realizacji. Raport przedkładać będzie Burmistrz Miasta Kościana w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku jego realizacji.

9. Finansowanie zadań Programu:

1. Źródłem finansowania programu są środki finansowe wnoszone z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Przeznaczenie środków finansowych na realizację zadań w latach 2026-2029:

1	Gmina Miejska Kościan
	<i>85153 zwalczanie narkomanii</i>
	<i>85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi</i>
2	Ośrodek Pomocy Społecznej

3. Wynagrodzenie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie:

1) za udział w posiedzeniach i wykonanych zadaniach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie wypłacane jest wynagrodzenie miesięczne:

a) dla Przewodniczącego Komisji w wysokości 22 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym,

b) dla członka MKRPA w wysokości 15 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku kalendarzowym;

2) wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1 przysługuje za uczestnictwo w przynajmniej dwóch posiedzeniach Komisji w miesiącu;

3) w przypadku wystąpienia całomiesięcznej nieobecności członków MKRPA, w tym Przewodniczącemu nie przysługuje wynagrodzenie za ten miesiąc;

4) podstawę wypłaty wynagrodzenia stanowią listy obecności na posiedzeniach;

5) wynagrodzenie wypłacane jest do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym odbyły się posiedzenia Komisji.

10. Zadania przyjęte do realizacji

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Doposażenie oddziału leczenia uzależnień Adresaci zadania: pacjenci	Liczba placówek - według potrzeb oddziału	MKRPA/Wydział Edukacji

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Realizacja warsztatów/programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych Adresaci zadania: mieszkańcy Kościana	Liczba programów Liczba uczestników	Wydział Edukacji/OPS
2.	Realizacja programu edukacyjno-profilaktycznego „Bezpieczne wakacje z profilaktyką w tle” realizowanego w okresie ferii zimowych oraz letnich dla dzieci i młodzieży z rodzin wysokiego ryzyka uzależnień Adresaci zadania: mieszkańcy Kościana	Liczba uczestników	OPS
3.	Realizacja warsztatów/programów w zakresie uzależnień behawioralnych Adresaci zadania: mieszkańcy Kościana	Liczba warsztatów/programów Liczba uczestników	OPS
4.	Poradnictwo i pomoc psychologa oraz terapeuty dla osób dorosłych pozostających w kryzysie z powodu	Liczba osób korzystających z porad	OPS

	nadużywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych, przemocy oraz uzależnień behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> osoby dorosłe pozostające w kryzysie		
5.	Prowadzenie kościańskiego telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z telefonu zaufania	OPS
6.	Udzielanie pomocy psychologicznej w świetlicy socjoterapeutycznej <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie kościańskich szkół	Liczba dzieci korzystających ze świetlicy socjoterapeutycznej	Świetlica socjoterapeutyczna
7.	Zaopatrzenie w materiały do prowadzenia kampanii pod patronatem Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Centrum Praw Kobiet i Rzecznika Praw Dziecka <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba kampanii Orientacyjna liczba materiałów informacyjnych	MKRPA/Wydział Edukacji

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Szkolenia dla przedstawicieli różnych grup zawodowych realizujących zadania gminnego programu <u>Adresaci zadania:</u> członkowie MKRPA, nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, straż miejska, policja, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy świetlicy socjoterapeutycznej, członkowie organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi i inne osoby	Liczba sfinansowanych szkoleń Liczba osób biorących udział w poszczególnych szkoleniach	Osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
2.	Realizacja programów rekomendowanych i innych długofalowych opartych na podstawach naukowych <u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska Kościan	Liczba programów, Liczba dzieci i młodzieży, Liczba rodziców, Liczba nauczycieli	Instruktorzy programu profilaktyki
3.	Programy profilaktyczne z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla	Liczba programów liczba osób uczestniczących	Nauczyciele zajęć sportowych/

	dzieci i młodzieży <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie kościąńskich szkół, dzieci i młodzież z Kościana	w zajęciach	streetworker/ trenerzy sportowi
4.	Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych i profilaktycznych <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie kościąńskich szkół oraz mieszkańcy Kościana	Liczba kampanii Liczba materiałów informacyjno- edukacyjnych,	MKRPA/ Wydział Edukacji
5.	Udział w działaniach z FASD „Biorę odpowiedzialność” <u>Adresaci zadania:</u> młodzież szkół ponadpodstawowych	Liczba zajęć Liczba osób uczestniczących w zajęciach	MKRPA/Wydział Edukacji
6.	Zajęcia w zakresie spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> dorośli mieszkańcy Kościana oraz młodzież klas VIII szkół podstawowych i młodzież szkół ponadpodstawowych	Liczba zajęć Liczba dorosłych uczestników zajęć Liczba uczniów	Osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
7.	Realizacja programu profilaktycznego „Starszy Brat, Starsza Siostra” dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz problemem uzależnień behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> dzieci klientów Ośrodka Pomocy Społecznej – mieszkańcy Kościana	Liczba programów Liczba uczestników programów	OPS/Instruktorzy programu
8.	Realizacja zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia np. pod hasłem „bez alkoholu i narkotyków”, „Zdrowie zaczyna się od Ciebie” <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS/Wydział Edukacji
9.	Realizacja zajęć z zakresu Treningu Umiejętności Społecznych (TUS) dla dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, mających trudności w funkcjonowaniu w sferze społecznej <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS
10.	Zajęcia z zakresu szybkiej nauki oraz strategii uczenia się dla dzieci i młodzieży z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, mających trudności edukacyjne <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS
11.	Działalność streetworkera; działanie ma na celu wsparcie dzieci, młodzieży i ich otoczenia z terenu zagrożonego wykluczeniem społecznym m.in. z osiedla socjalnego oraz terenu, gdzie potencjalnie zbierać się będą grupy dzieci i młodzieży wymagające działań profilaktycznych <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba uczestników	OPS

12.	Warsztaty profilaktyczne dla rodziców i dzieci skierowane dla rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS
13.	Krąg Kobiet - grupa wsparcia dla kobiet wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym współuzależnionych lub z problemem alkoholowym <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba spotkań Liczba uczestników	OPS
14.	Upowszechnienie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, poprzez szkolenia dla uczniów, nauczycieli, rodziców szkół podległych Gminie <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół	Liczba szkół i placówek, w których będą realizowane programy Liczba rodziców Liczba nauczycieli	Osoby posiadające kwalifikacje
15.	Zaopatrywanie w materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące problematyki uzależnień behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba przekazanych materiałów	Wydział Edukacji/MKRPA
16.	Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych	-	Wydział Edukacji/MKRPA
17.	Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych, szkolenia i warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli poszerzające wiedzę na temat uzależnień <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba programów Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi	Instytucje, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

Ip.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie punktu konsultacyjnego w Klubie Abstynentów Dromader <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione i współuzależnione	Liczba osób korzystających z konsultacji Liczba konsultacji w tym pierwszorazowych	Klub Abstynentów Dromader
2.	Współorganizacja „Dni trzeźwości” <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione i współuzależnione	Liczba uczestników	Klub Abstynentów Dromader
3.	Organizacja lokalnej kampanii dotyczącej „Trzeźwy Poranek” <u>Adresaci zadania:</u> kierownicy	Liczba kampanii Liczba uczestników skontrolowanych Liczba rozdanych ulotek	MKRPA/Policja
4.	Współpraca z instytucjami wspierającymi seniorów w działaniach profilaktycznych <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba uczestników działań, Liczba programów	Instytucje
5.	Udział w lokalnych kampaniach profilaktycznych	Liczba kampanii Liczba zakupionych	MKRPA/Wydział Edukacji/organizacje

Adresaci zadania: mieszkańcy Kościana	urządzeń	pozarządowe
---------------------------------------	----------	-------------

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁰⁾.

lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli Liczba wykonanych kontroli	MKRPA/Straż Miejska
2.	Szkolenia dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkolenia	Instruktor szkoleń dla sprzedawców
3.	Podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Kościana	Liczba interwencji	Komenda Powiatowa Policji/Straż Miejska

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Klubu Integracji Społecznej oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Klubu Integracji Społecznej. Aktywizacja osób bezrobotnych, działania na rzecz	Liczba programów Liczba uczestników	OPS

¹⁰⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku, KCPU, Warszawa 2025.

	seniorów. <u>Adresaci zadania:</u> osoby bezrobotne, seniorzy, dzieci i młodzież		
2.	Wspieranie programów na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i uzależnieniami <u>Adresaci zadania:</u> osoby bezrobotne, seniorzy, dzieci i młodzież	Liczba programów Liczba uczestników	OPS
3.	Działania na rzecz integracji społecznej osób dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym i uzależnieniami <u>Adresaci:</u> osoby dorosłe zagrożone wykluczeniem	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS
4.	Zajęcia edukacyjne dla osób z problemem przemocy i niedostosowaniem społecznym, w tym dla osób bezdomnych <u>Adresaci:</u> osoby z problemem przemocy i niedostosowaniem społecznym	Liczba zajęć Liczba uczestników	OPS

11. Materiały źródłowe

1. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

2. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.

3. Problemy związane z dostępnością alkoholu - środowiskowe metody zapobiegania, Świat Problemów 2001, 4.

4. Diagnoza wykonana przez Instytut Szkoleniowo-Badawczy w Rzeszowie – strony 11-20 oraz dane uzyskane od podmiotów miasta Kościana, realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

5. Michał Trocki redakcja naukowa, Nowoczesne zarządzanie projektami, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012.

6. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.

7. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2025 roku, KCPU, Warszawa.

8. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Uzasadnienie

Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z uzależnień. Jest dostosowany do specyfiki problemów występujących w Kościanie i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów narkomanii na terenie Gminy Miejskiej Kościana mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż Gminny Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dotyczących uzależnień.

Zadania, a także sposoby ich realizacji przedstawione w Programie są dostosowane do lokalnych potrzeb oraz możliwości prowadzenia zadań w oparciu o istniejące zasoby osobowe, instytucjonalne i organizacyjne.

Projekt Programu na lata 2026-2029 został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościanie.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest zasadne.

Burmistrz Miasta Kościana

Sławomir Kaczmarek

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XX/167/25
Data dokumentu	2025-11-27
Organ wydający	Rada Miejska Kościana
Przedmiot regulacji	w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029
Identyfikator dokumentu	E4741742-7CDF-4473-87E3-816E152CA505

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-989741832
Numer seryjny	00881EFEEA8B6F81F3361EB8FE38B20644868A
Osoba podpisująca	Tamara Ewa Turek
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	27.11.2025 12:49:00
Zakres podpisu	Podpis całego dokumentu
Wystawca certyfikatu	Centrum Kwalifikowane EuroCert EuroCert Sp. z o.o. PL VATPL-9512352379